

**AMERICAN
CHAMBER OF COMMERCE
IN BULGARIA**

Здравеопазването като Инвестиция

Пътят към по-устойчиви здравни системи в
Централна и Източна Европа и България

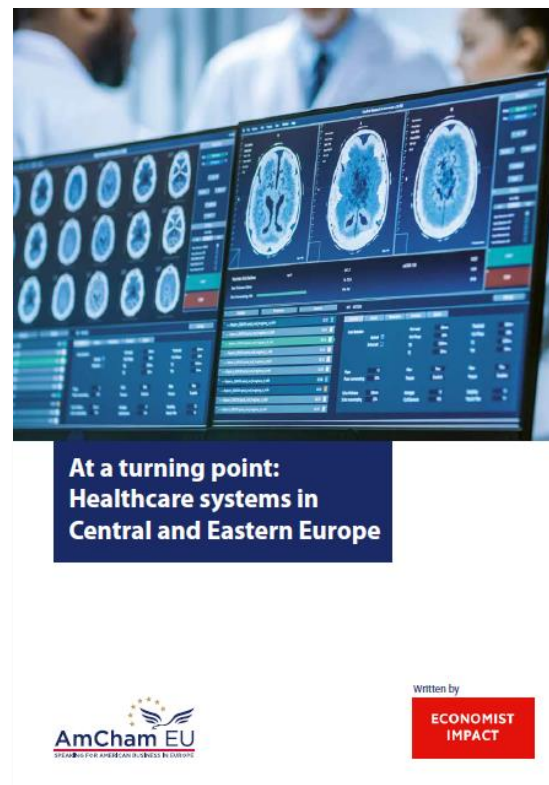
Октомври 2023

Два независими стратегически документа показват нуждата от реформи и инвестиции в българското здравеопазване

2021

2022

- Състояние на здравните системи
- Разходи и финансиране на здравеопазването
- Инфраструктура и предоставяне на услуги
- Човешки капитал
- Ниво на дигитализация

Докладът на AmCham EU показва сходни предизвикателства пред здравните системи в ЦИЕ и в България

Недостатъчни разходи за здравеопазване

- Страните от ЦИЕ са с по-нисък статус на благосъстояние и отделят по-малко средства за здравеопазване

Забавена Дигитализация

- С някои изключения фрагментирано ниво на дигитализация
- Остаряла дигитална инфраструктура

Неустойчиво финансиране на здравно осигуряване

- Голям процент разходи за пациента
- Лимитирани приходи

Здравеопазване с фокус върху болничната грижа

- Недоразвита допълнителна помощ
- Връзка между брой легла и висок процент хоспитализации

Недоразвити Превенция & Скрининг

- Ниски разходи за превантивни грижи
- Ограничени скрининг програми

Липса на работна сила

- Емиграция като резултат от свободното движение на специалистите по здравни грижи

- Страните от ЦИЕ имат остра нужда да приоритизират инвестициите в здравеопазване
- Пропускът би довел до още по-голямо изоставане от по-развитите икономики

Липса на стратегически и инвестиционен подход в българската здравна система

Общ поглед

Българската здравна система отбеляза **осезаем напредък** за последните **20 години**, **увеличавайки**

В момента България е в „**омагьосан кръг**“ на

Влошаване на демографските тенденции

- Застаряващо население: **2-годишно увеличение на средната възраст** за едно десетилетие
- Коефициент на нарастваща зависимост на застаряващото население: **50% увеличение** от 2010 г.
- Намаляващо работещо население

Лоша позиция в сравнение със средното за ЕС по отношение на

- Продължителност на живота: **75 г.** (България) спрямо **81 г.** (ЕС)
- Предотвратима смъртност (на 100 000 души): **427** (България) спрямо **256** (ЕС)
- Детска смъртност (на 1000 души): **5.8** (България) спрямо **3.8** (ЕС)
- Достъп до здравеопазване

Разходи за здравеопазване

- Нарастващи нужди от здравеопазване
- Изключително високи **разходи на пациента - близо 40%**, поставящи таван на разходите
- Нарастващ натиск върху системата

Разходите за здравеопазване ще достигнат близо **50% от разполагаемия доход** на работещото население до 2030 г.

*Евро ПЧП на глава от населението

За да се преобърне негативната тенденция, се нуждаем от структурни промени — увеличени инвестиции в здравеопазването, съчетани с всеобхватни стратегии за насочване на тези инвестиции към областите, които имат потенциал за най-голямо въздействие

Докладът на AmCham BG “Здравеопазването като инвестиция”

6 стратегически предизвикателства – къде в България?

Недостатъчни инвестиции за здравеопазване

- 7.6% от БВП разходи за здравеопазване
- България е на едно от последните места по абсолютни разходи на глава от населението
- Най-голям брой болнични легла на глава от населението
- Нарастваща тенденция на престоя в лечебно заведение
- 2.6% общите разходи за здравеопазване за профилактика
- Липса на обширни национални програми за скрининг
- Адекватен общ брой лекари на глава от населението, но със силни регионални различия и голям дял възрастни специалисти
- Остра нужда от медицински сестри
- Само 1 платец, разчитащ на социални здравни вноски
- Голям процент разходи за пациента (40%)
- Недоразвита дигитална здравна инфраструктура
- Липса на дългосрочна стратегия и здравна карта

Здравеопазване с фокус върху болничната грижа

Недоразвити Превенция и Скрининг

Липса на работна сила

Неустойчиво финансиране на социалното здравно осигуряване

Ограничена дигитализация

Призив към действие

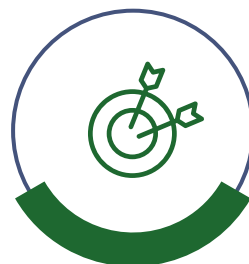
Инвестиции и финансиране

Запълване на пропуските

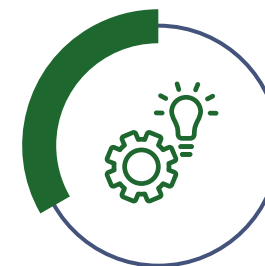
- Увеличаване на общите инвестиции в здравеопазването с 10% от БВП, за да се намали разликата със средните сравнителни показатели за ЕС
- Увеличаване на инвестициите от страна на държавата, за да се намалят разходите на пациента до по-малко от 20%, близо до средното за ЕС
- Създаване на специален фонд за иновации, за да се гарантира ранен достъп до иновативни лекарства за пациентите

Ефективно разпределение на средства

- Повишаване ефективността на разходите за здравеопазване, като се акцентира върху болничния сегмент
- Въвеждане на прозрачно проследяване на разходите и извършване на сравнителен анализ сред болниците като първа стъпка
- Провеждане на редовно „сканиране на хоризонта“, за да се оцени и планира потенциалното въздействие върху бюджета от загубата на изключителни права върху лекарства и пускането на нови продукти

Иновативно финансиране

- Прилагане на нови начини за финансиране:
 - Преразпределяне на финансиране от съществуващите данъци и акцизи от категориите продукти, засягащи здравето (тютюн, алкохол), за инвестиции в здравеопазването
 - Приоритизиране и насочване на инвестиции в здравеопазването като част от фондовете на ЕС (механизъм за възстановяване и устойчивост и механизми EU4Health)

Призив към действие

Стратегически приоритети

1 Инвестиции в превенция и скрининг

- Създаване на подкрепени от правителството специфични стратегии за:
 - **Превенция** (Ваксинационни програми)
 - Ранен **скрининг**
 - **Национална стратегия за борба с рака** и създаване на Национален регистър за раковите заболявания
- Стимулиране на осведомеността и разсейване на дезинформацията чрез **образователни комуникационни кампании** (напр. ваксинация)

2 Стабилизиране динамиката на работната сила

- Осигуряване на **цялостни програми за стимулирането на млади лекари** с цел да останат в България и да се **преодолеят регионалните различия**
- **Подкрепа за публично/частни партньорства** (държавно управление, академични среди и частни предприятия) за инвестиране в медицинско образование
- Канализиране на ресурси за **преодоляване на недостатъчното заплащане за медицински сестри** и персонал в болниците

3 Подобряване на извънболнична помощ

- **Укрепване** на предоставянето на **извънболнична и амбулаторна** помощ
- **Намаляване продължителността на болничния престой** и преразпределяне на неефективно изразходваните ресурси за стационарни грижи

4 Въвеждане на дигитално здравеопазване

- Създаване на **пътна карта за дигитализация на здравеопазването** с ясна визия, приоритети и стъпки до 2025 г.
- Въвеждане на **електронно медицинско досие**
- **Преразглеждане на законодателната база**, с цел осигуряването на възможност за професионално и публично финансиране **на телемедицина**
- **Хармонизиране на публичните бази данни**, с цел създаването на възможност за взаимосвързаност на данните

Призив към действие

Промяна от ИТ здравеопазване към Дигитално здравеопазване

Дигитални стълбове на здравеопазването

Определяне на стратегия

- Идентифициране на здравните нужди и изисквания
- Определяне на това какво трябва да включва пълният спектър на дигитално здравеопазване (краткосрочно и средносрочно)
- Определяне на източници на данни и анализи
- Участие на ключови стратегически заинтересовани страни
- Проектиране на цялостната дигитална здравна карта до 2030 г.

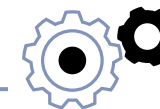
Законодателна основа

- Въвеждане на електронен досие на пациентите и неговата роля в здравеопазването
- Правни промени, които описват правата и отговорностите и определят ИТ рамката
- Защита на данните и права на собственост върху данните
- Преразглеждане на съществуващите правни текстове, за да се осигури съвместимост/последователност

ИТ инфраструктура

- Цялостна техническа инфраструктура
- Бази данни и хранилища с данни
- Софтуерни основи
- Основи и стандарти на базата данни
- Криптиране и анонимизиране на данни
- Периферни инструменти/хардуер (например пластмасови карти, четци и др.)

Системна интеграция

- Интерфейси между различни системи и бази данни
- Уникални идентификационни номера за осигуряване на съвпадение на данните
- Изясняване на споделеното участие и отговорност

Въпреки че някои инициативи вече са налице, успешното прилагане изисква цялостни усилия като комбинация от всички стълбове, съчетани с информационни и образователни кампании за насърчаване на ефективна адаптация

Призив към Действие

България пропуска стратегическа възможност да финансира някои от най-належащите нужди в здравеопазването

Bulgaria

Allocation: EUR 430 million

- Модернизирание на лечебни заведения за болнична помощ
- Система за въздушен транспорт за спешна помощ
- Медицинска апаратура

Czechia

Allocation: EUR 1.1 billion.

- Услуги в ел. здравеопазване
- Дигитални инструменти
- **Теле-медицина**
- **Високо-специализирани центрове за грижи**

Estonia

Allocation: EUR 326.3 million.

- Модернизация на ел. здравеопазване
- Интеграция на здравни и социални услуги

Croatia

Allocation: EUR 353.6 million.

- Модернизация на **болничната система**

Lithuania

Allocation EUR 257 million.

- Засилване на епидемиологичния надзор на заразните болести
- Развитие на **дистанционно и персонализирано здравеопазване**

Latvia

Allocation EUR 181.5 million.

- **Дигитализация на здравеопазването**
- Подобряване на предоставяне на **нови модели на услуги**

Romania

Allocation EUR: 2.9 billion.

- Утвърждаване на дигитализацията чрез развитие на системи и услуги за **ел. здравеопазване и теле-медицина**

Slovenia

Allocation: EUR 224.9 million.

- **Дигитална трансформация** на здравеопазването

Slovakia

Allocation: EUR 1.3 billion.

- Модернизация на мрежата от болници за увеличаване на **покритието на ОПЛ**
- Инвестиции в **дигитализация**

Призив към действие

Поглед към публично-частни партньорства

Чрез комбиниране на усилията на различни експерти — иновативни проекти и стратегически инициативи могат да бъдат успешно реализирани

“Open House Hospital” — успешна концепция за стартиране на иновативни пилотни проекти за оптимизация в лечебните заведения

**AMERICAN
CHAMBER OF COMMERCE
IN BULGARIA**

Благодаря Ви!

